

PASMINE OVACA I KOZA U HRVATSKIM UZGOJIMA

Općenito o pasmini ■ Nastanak i podrijetlo cigaje ni do danas nije u potpunosti razjašnjeno. Cigaju znanstvenici smatraju jednom od najstarijih pasmina ovaca za koju se pretpostavlja da je iste genetske osnove kao i merino pasmine te se procjenjuje da je nastala oko 800. godine prije Krista. I u Hrvatskoj se ova pasmina uzgaja stoljećima, ponajviše na području Slavonije i Baranje, u kvalitetnijim hranidbenim uvjetima pa je cigaja naša tjelesno najrazvijenija pasmina ovaca. Prema nekim literaturnim navodima cigaja je krajem 17. i početkom 18. stoljeća dopremljena na područje Vojvodine, a zatim u sjeveroistočnu Hrvatsku i Slavoniju. Cigaja, kao i pramenke, pripada skupini ovaca kombiniranih proizvodnih osobina. Međutim, meso je danas najčešći proizvodni cilj uzgoja cigaje.

Vanjsština ■ Cigaja spada u srednje krupne pasmine ovaca. Trup cigaje je srednje dužine, prilično dubok, ali uzak. Leđna linija ovaca je ravna s neznatno istaknutim grebenom. Današnje cigaje imaju znatno veći tjelesni okvir i tjelesnu masu u odnosu na rezultate starijih istraživanja (prije 70 i više godina). Noge cigaje su visoke, jakih kostiju i čvrstih papaka, tamne boje. Glava je srednje veličine, s prilično uskim čelom, a ovnovi imaju ispušten profil (ovnjušku glavu). Ovce su u pravilu šute (bez rogova), dok ovnovi mogu biti sa ili bez rogova. Uši su velike i često klempave. Glava, uši i noge su crno pigmentirani, s tim da starenjem boja lica bliјedi. Tijelo cigaje je prekriveno poluzatvorenim runom sastavljenim od ljevkastih i cilindričnih pramenova. Glava i noge, ispod karpalnog i skočnog zgoba, obrasle su kratkom crnom dlakom. Prema boji cigaju se može podijeliti u dva varijeteta: bijelu cigaju s prljavo bijelom vunom, i crnu (crvenkasto smeđu) cigaju. Janjad je u prvim danima života sivo mišje boje (ponekad šarena), koja se s dobi postupno gubi tako da je janjad sa četiri mjeseca potpuno bijela. Janjad koja se janji potpuno crna zadržava tu boju. Nerijetka je pojava šarene i potpuno crne janjadi.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike cigaje

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	75 - 80	60 - 70
Tjelesna masa (kg)	80 - 90	78 - 90
Plodnost (%)		140 - 180
Proizvodnja mlijeka (L)		150 - 200
Tjelesna masa janjadi: dob 3 - 4 mjeseca (kg)		30 - 35
Vuna (μm)		28 - 30
Vuna (kg)	3,5 - 4,5	5,0 - 6,0

Općenito o pasmini ■ Pouzdanih podataka o podrijetlu creske ovce nema. Međutim, pretpostavlja se da je, kao i ostale naše otočke ovce, nastala oplemenjivanjem lokalnih ovaca španjolskim, francuskim i talijanskim merino pasminama uz presudnu ulogu okoliša. Zahvaljujući okolišu, creska ovca je mala, ali vrlo živahna, izdržljiva te prilično otporna i prilagodljiva. Uzgaja se na otocima Cresu i Lošinju. Creska ovca pripada skupini ovaca kombiniranih proizvodnih odlika s tim da se proizvodna namjena stada, odnosno udio pojedinih proizvoda (meso, mlijeko, vuna) u ekonomskoj dobiti kroz povijest mijenjala ovisno o zahtjevima potrošača i mogućnostima uzgajivača. Nekada je glavni proizvod creskih ovaca bila vuna dok je danas glavni ovčji proizvod na otoku meso - mlada creska janjetina. U manjem broju gospodarstava ovce muzu, a proizvedeno mlijeko koriste u proizvodnji punomasnog ovčjeg sira - Creski sir.

Vanjsština ■ S obzirom na rezultate mjerjenja ovaca s otoka Cresa otprije 50 godina, današnja populacija creske ovce je tjelesno znatno razvijenija unatoč gotovo identičnoj visini grebena. Trup ovaca je prilično skladno građen s nešto tanjim, dužim, ali izrazito čvrstim nogama prilagođenih terenu po kojemu se kreću. Prednji dio trupa je plitak, s dobro izraženim grebenom. Križa su nešto viša od grebena pa se leđna linija blago penje od grebena do križa, a zatim spušta prema repu. Ovce su slabo izraženih širina i dubina, što je posljedica skromnih hranidbenih uvjeta. Stav prednjih nogu je pravilan, a stražnjih najčešće kravlji. Papci su pravilni i čvrsti. Glava creske ovce je mala, kratka, nešto uža i šiljasta. U većine ovaca čeona linija je ravna, a samo pojedina grla i ovnovi imaju jače izbočenu čeonu kost ili konveksan profil lica. Glava je u pravilu prekrivena gustom, bijelom dlakom. Najveći broj ovaca je bez rogova, dok ovnovi imaju jake, čvrste, dobro razvijene rogovе. Uši su male, živahne, vodoravno položene. Rep seže do ispod skočnog zgloba. Većina ovaca je bijela, s otvorenim do poluotvorenim runom.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike creske ovce

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	60 - 65	63 - 70
Tjelesna masa (kg)	35 - 45	42 - 50
Plodnost (%)		120 - 140
Proizvodnja mlijeka (L)		80 - 120
Tjelesna masa janjadi: dob 45 - 60 dana (kg)		15 - 18
Vuna (µm)		28 - 30
Vuna (kg)	1,0 - 1,5	2,0 - 3,0

DALMATINSKA PRAMENKA

Općenito o pasmini ■ Dalmatinska pramenka je pojam koji se tek od 2006. godine koristi za naziv autohtone ovce koja je nastala i stoljećima se uzgaja na području Velebita, Dinare, Svilaje, Kamešnice, Biokova, Dalmatinske zagore, Ravnih kotara, Cetinske krajine te na srednjedalmatinskim otocima. Prema procjenjenoj veličini populacije (oko 280.000 grla) i veličini uzgojnog područja najbrojnija je i najrasprostranjenija od devet hrvatskih izvornih pasmina ovaca. Vrlo je spretna, otporna, snalažljiva, prilagodljiva i skromna ovca. Snažne je konstitucije i skladne tjelesne građe. To je pasmina kombiniranih proizvodnih odlika, iako ju se uglavnom koristi za proizvodnju mesa, dok samo u pojedinim gospodarstvima ovce muzu i mlijeko najčešće na vlastitom gospodarstvu prerađuju u sir ili ga prodaju mljekari. Janjad najčešće kolju nakon što postigne tjelesnu masu od 20 do 25 kg, kada se dobije trup najpoželjniji za ražanj.

Vanjsština ■ Dalmatinska pramenka je sitne tjelesne građe i snažne konstitucije, a kao i druge pramenke znatno je veće dužine trupa (za oko 12%) u odnosu na visinu grebena. Glava ovaca je mala i šiljasta, ravnog profila, dok je u ovnove nešto veća, grublja i blago ispupčena. Greben je vidno izražen, a leđna linija većine grla je ravna. Uši su srednje duge, ravno položene i pokretljive. Ovce su najčešće bez rogova, ali mogu biti i rogate. Ukoliko imaju robove oni su u pravilu tanki i kratki. Ovnovi su najčešće rogati, ali mogu biti i bez rogova. Temeljna boja glave i nogu je bijela, s tim da su ti dijelovi nerijetko prekriveni tamnim mrljama (crne, smeđe, sive) različitog oblika, veličine i raspoređenosti po kojima onda ovce dobivaju različita imena: graša, briza, cvita, pirga i dr. Nisu rijetka grla potpuno tamnih nogu i glave (crna, smeđa). Međutim, kao i većina drugih pramenki, dalmatinska pramenka može biti potpuno bijela, rjeđe u cijelosti crna, siva i smeđa. Tijelo ovaca obraslo je otvorenim, uglavnom bijelim runom sastavljenim od šiljastih i bičastih pramenova dugih do 25 cm.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike dalmatinske pramenke

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	55 - 60	60 - 65
Tjelesna masa (kg)	35 - 45	45 - 55
Plodnost (%)	120 - 140	
Proizvodnja mlijeka (L)	100 - 120	
Tjelesna masa janjadi: dob 45 - 60 dana (kg)	15 - 17	
Vuna (µm)	28 - 32	
Vuna (kg)	1,2 - 2,0	2,0 - 3,0

Općenito o pasmini ■ Područje uzgoja dubrovačke rude isključivo je dubrovačko primorje i otoci, manje zaleđe Dubrovnika i prostori prema Hercegovini. S obzirom na veličinu populacije ova je pasmina sve donedavno bila u skupini ugroženih, a s obzirom na uzgojno područje i uzgojnu zastupljenost, i dalje su potrebne mjere zaštite kojima bi se sprječilo njen potpuno izumiranje. Uzgajni se zahvati svode na brigu oko zaštite populacije od upliva drugih genotipova, na kontrolu pripusta i odabir roditelja izbjegavajući uzgoj u srodstvu i odabir pomlatka koji zadovoljava pasminskim kriterijima. U posljednjih nekoliko godina, uz veliku angažiranost uzgajivača popraćenu suradnjom sa stručnim i znanstvenim institucijama, zaustavljeno je smanjenje veličine ukupne populacije dubrovačke rude te je došlo do stabilizacije uzgoja koji je preduvjet konsolidacije i gospodarske reafirmacije pasmine.

Vanjsćina ■ Dubrovačka ruda osrednje je razvijena i prilično skladno građena. Odrasle, tjelesno potpuno razvijene dubrovačke ovce nešto su duže od onih prije 50 i više godina, ali su znatno veće tjelesne mase (47,93 : 32,94 kg). Vrat muških i ženskih grla prilično je dug i tanak, prsa mišićava i zaobljena, a dio iza lopatica uzak i dubok. Greben je nešto viši od križa pa se leđna linija blago spušta od grebena prema sapima. Leđa su relativno duga i široka, kao i sapi. Za razliku od stava prednjih nogu koji je pravilan, stav stražnjih nogu u većine grla je zakrenut prema van (kravljji stav nogu). Trbuš, donji dijelovi nogu i dio vrata u većine grla dubrovačke rude nisu prekriveni vunom. Glava je srednje duga sa savinutim nosnim dijelom i malim, uskim i vodoravno položenim ušima. Ovce su u pravilu bez rogova, dok ovnovi mogu biti šuti ili rogati. Glava, donji dijelovi nogu i trbuš prekriveni su bijelom dlakom, a trup najčešće (90% grla) bijelom vunom. Crna i pigmentirana grla su rijetka. Janjad se janji s bijelom bojom dlake. Tijelo većine ovaca je prekriveno zatvorenim runom, dok se u manjeg broja može zamijetiti poluzatvoreni tip runa. Rep je dug i nerijetko seže do ispod skočnog zgloba.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike dubrovačke ovce - rude

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	58 - 62	62 - 66
Tjelesna masa (kg)	45 - 50	50 - 55
Plodnost (%)		120 - 140
Proizvodnja mlijeka (L)		110 - 130
Tjelesna masa janjadi: dob 45 - 60 dana (kg)		15 - 18
Vuna (µm)		28 - 30
Vuna (kg)	1,0 - 1,5	2,0 - 3,0

ISTARSKA OVCA

Općenito o pasmini ■ Istarska ovca zasebna je i u genetskom smislu jedinstvena pasmina koja se po vanjštini već na prvi pogled razlikuje ne samo od ostalih naših izvornih pasmina ovaca nego i onih europskih i svjetskih. Nastala je na širem području Istre, gdje se gotovo isključivo uzgaja i danas. Smatra se da je krajem 18. stoljeća započeo dugogodišnji složeni proces nastanka istarske ovce, s tim da su za oplemenjivanje autohtonih ovaca najviše korištene inozemne pasmine Gentile di Puglia i Bergamo ovca. Izvorno istarska ovca pripada skupini ovaca kombiniranih proizvodnih odlika (mljeko-meso-vuna). Istarska ovca prvenstveno je namijenjena proizvodnji mlijeka, koje se na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima prerađuje u tradicionalan polutvrđi, punomasni ovčji sir. Prema veličini populacije spada u red potencijalno ugroženih hrvatskih izvornih pasmina.

Vanjština ■ Istarske ovce su skladne tjelesne građe, jake konstitucije s naglašenom dužinom trupa i prosječno su za 6,5% duže od utvrđene visine grebena. Istarska ovca pripada skupini pasmina srednje tjelesne razvijenosti. Prednji dio trupa dobro je razvijen s osobito dobro izraženim dubinama. Vrat je relativno dug i srednje mišićav. Križa su u pravilu nešto viša od grebena pa se leđna linija blago penje od grebena prema križima. Noge istarske ovce su uglavnom crne, duge i čvrste, s crnim i pravilnim papcima. Pripada skupini dugorepih pasmina ovaca. Za istarsku ovcu je znakovit ispušten profil nosne kosti u muških i ženskih grla, s tim da je u ovnove izraženiji te postojanje rogov u većine grla (84%). Rogovi su snažni, čvrsti i najčešće spiralno zakrivljeni. Uši su srednje duge, polustršeće u stranu. Trbuš i donji dijelovi nogu nisu obrasli vunom. Runo istarske ovce uglavnom je poluzatvoreno do otvoreno, različite boje i najčešće je šareno. Temeljna boja runa je crna s bijelim pjegama ili bijela s crnim, smeđim ili sivim pjegama različitog oblika, veličine i raspoređenosti. Međutim, ima i potpuno crnih (26%) te znatno rjeđe potpuno bijelih grla (1%).

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike istarske ovce

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	76 - 80	82 - 88
Tjelesna masa (kg)	60 - 70	80 - 100
Plodnost (%)	130 - 150	
Proizvodnja mlijeka (L)	220 - 350	
Tjelesna masa janjadi: dob 45 - 60 dana (kg)	18 - 22	
Vuna (µm)	32 - 36	
Vuna (kg)	1,5 - 2,0	2,5 - 3,5

Općenito o pasmini ■ Razvitkom tekstilne industrije došlo je do povećane potražnje vune visoke kvalitete što je rezultiralo uvozom različitih pasmina merina koje su korištene za opremanjivanje naših lokalnih pramenki. Na taj način, pretpostavlja se, nastala je i krčka ovca. Njena važnost posebno se isticala u prošlosti budući da je na škrtom tlu otoka Krka od pretpovijesti do danas bila velika hraniteljica i motiv u arhitekturi. Izvorno krčka ovca pripada skupini ovaca kombiniranih proizvodnih odlika (mlijeko-meso-vuna). Prema najnovijim podacima na području otoka Krka uzgaja se oko 18.000 čistokrvnih izvornih krčkih ovaca. Ovce na otoku Krku uglavnom uzgajaju na ekstenzivnim način radi proizvodnje mesa, prvenstveno mlade otočke, na tržištu iznimno cijenjene - krčke janjetine.

Vanjsština ■ Krčka ovca je sitna, ali skladne i čvrste tjelesne građe. Prosječna visina do grebena odraslih tjelesno potpuno razvijenih ovaca je 54,96 cm, dužina trupa 61,78 cm, širina prsa 16,26 cm, dubina prsa 28,29 cm opseg prsa 77,18 cm, opseg cjevanice 6,99 cm i tjelesna masa 35,59 kg. Sudeći po prosječnoj tjelesnoj masi krčkih ovaca prije 67 godina (32,7 kg), današnja krčka ovca znatno je razvijenija. Navedeno se u određenoj mjeri može pripisati genetskom utjecaju krupnijih pasmina (merino, istarska ovca) te poboljšanoj hrani. Ovce su najčešće bijele, rjeđe crne, sive ili smeđe. Glava ovaca je mala, ravnog profila i uglavnom bez rogova, s tim da neka grla imaju slabije razvijene rogove. Profil nosne kosti ovnove je ispušten i najčešće su rogati. Runo je poluzatvoreno do otvorenog. U većine ovaca, trbuš, donji dio vrata i nogu nisu prekriveni vunom nego dlakom. Glava i noge najčešće su bijeli s tim da se na nogama, glavi i ušima mogu vidjeti crne, smeđe ili sive pjege. Krčka je ovca po tjelesnoj građi i opisu tipična Sredozemna pasmina, izvrsno prilagođena uvjetima okoliša u kojemu se uzgaja.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike krčke ovce

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	53 - 58	57 - 62
Tjelesna masa (kg)	30 - 40	35 - 45
Plodnost (%)		120 - 140
Proizvodnja mlijeka (L)		100 - 150
Tjelesna masa janjadi: dob 45 - 60 dana (kg)		12 - 15
Vuna (µm)		28 - 32
Vuna (kg)	1,0 - 1,5	2,0 - 3,0

LIČKA PRAMENKA

Općenito o pasmini ■ Lička pramenka je izvorna hrvatska pasmina ovaca koja je nastala u gorskim područjima Like i Gorskog kotara, gdje ju i danas najviše uzgajaju. Nastala je u uvjetima bogate i obilne ljetne ispaše, ali skromnog zimskog obroka, u prilično surovom klimatskom okružju (duge i hladne zime te vruća ljeta). Stoga, pripada skupini srednje razvijenih ovaca, izražene otpornosti i prilagodljivosti. Procjena je da se u Lici uzgaja oko 30.000 grla ličke pramenke, a zahvaljujući uvođenju novih grla pod selekcijski obuhvat, broj uzgojno valjanih grla kontinuirano se povećava. Ovu pasminu se tijekom povijesti željelo po svaku cijenu, često puta i neplanski, oplemeniti ili preotpiti s različitim pasminama, prije svih mesnim tipovima ovaca. U tu svrhu su korišteni ovnovi privorske i travničke pramenke, francuski i njemački ovnovi mesno-vunskih pasmina, pa čak i merino iz Australije. Kao i ostale pramenke, genetski je trojnih ili kombiniranih proizvodnih odlika, iako je njezin najvažniji proizvod meso. Pasmina je značajna zbog jedinstvenosti genoma, adaptabilnosti i otpornosti, proizvodnje animalnih proizvoda visoke kakvoće, kao i zbog naglašene potražnje za njezinim proizvodima (prvenstveno ličkom janjetinom).

Vanjsština ■ Lička pramenka je čvrsto građena i snažne konstitucije. U pravilu je za 11% izraženije dužine u odnosu na visinu trupa. Prosječna visina grebena odraslih ovaca je 60,75 cm, duljina trupa 67,35 cm, širina prsa 16,64 cm, dubina prsa 29,28 cm, opseg prsa 83,83 cm, opseg cjevanice 7,48 cm i tjelesna masa 49,25 kg. Vrat je srednje dug i mišićav. Leđna linija je pravilna, a greben izražen. Prsa su nešto uža, ali izražene dubine. Trup završava dugim repom koji seže do ispod skočnog zgloba. Tijelo ovaca je prekriveno otvorenim runom miješane vune, sastavljenom od šiljastih pramenova. Glava, donji dijelovi nogu i trbuš prekriveni su kratkom dlakom koja može biti različite boje: bijelo-crna, siva i smeđa. Glava je srednje razvijena, s ušima postavljenim u stranu. Većina ovaca je šuta, dok ovnovi imaju čvrste i jake rogovе.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike ličke pramenke

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	60 - 65	67 - 72
Tjelesna masa (kg)	45 - 55	65 - 75
Plodnost (%)		120 - 150
Proizvodnja mlijeka (L)		120 - 180
Tjelesna masa janjadi: dob 90 - 105 dana (kg)		25 - 30
Vuna (µm)		32 - 36
Vuna (kg)	1,5 - 2,5	2,5 - 3,5

Općenito o pasmini ■ Paška ovca je nastala na području otoka Paga na kojemu ju i danas uzgajaju. Nastala je dugogodišnjim oplemenjivanjem autohtone otočke pramenke s ovnovima pasmine Negretti i Bergamo. Uz navedene pasmine, na formiranje paške ovce znatno je utjecala i talijanska pasmina Gentile di Puglia. Posljednjih nekoliko desetljeća na otoku Pagu ovce uzgajaju prvenstveno radi proizvodnje mlijeka koje se prerađuje u glasoviti, punomasni, tvrdi ovčji - Paški sir. Uz mlijeko, od paških ovaca dobiva se i janjad prepoznatljiva po maloj masi trupa (od 5 do 9 kg) te mesu izvrsne kakvoće izuzetno traženom na našem tržištu - paškoj janjetini. Visoka koncentracija soli u tlu, kao i česte posolice, izravno utječe na strukturu i kvalitetu vegetacije, a preko nje odražavaju se na kakvoću mlijeka i mesa.

Vanjsština ■ Trup paške ovce je skladno građen, s osrednje izraženim dubinama i širinama. Današnje paške ovce imaju veći tjelesni okvir i tjelesnu masu u odnosu na prijašnja istraživanja (prije 50 i više godina). Vrat paških ovaca je srednje duljine i mišićavosti. Greben je vidno izražen i nešto niži od križa te se leđna linija blago penje prema nazad. Noge su čvrste i jake, besprijekorno koordiniranih pokreta i najčešće donji dijelovi nisu prekriveni vunom. Papci su čvrsti i pravilni. Glava je srednje veličine, plemenitog izgleda i dobro dimenzionirana. Profil lica u ovaca je ravan, a u ovnova blago ispušten. Oči su poprilično velike, ispuščene, živahne i sjajne. Uši su srednje veličine, polustršeće, većinom prekrivene bijelom dlakom. Ovce su najčešće bez rogova, dok ovnovi uglavnom imaju čvrste i dobro razvijene rogove. Rep paške ovce je prilično dug i nerijetko seže do ispod skočnog zglobova. Tijelo je prekriveno zatvorenim do poluzatvorenim runom miješane vune. U pojedinih grla runo je nešto otvoreno što potvrđuje navode da je izvorno paška ovca bila pramenka. Najveći broj ovaca je bijele boje, a pojava crnih primjeraka ili bijelih s tamnijim primjesama je rijetka (2-3%).

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike paške ovce

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	57 - 60	60 - 64
Tjelesna masa (kg)	35 - 45	40 - 50
Plodnost (%)		120 - 140
Proizvodnja mlijeka (L)		120 - 250
Tjelesna masa janjadi: dob 30 - 45 dana (kg)		12 - 15
Vuna (µm)		26 - 28
Vuna (kg)	1,2 - 2,0	2,0 - 3,0

RAPSKA OVCA

Općenito o pasmini ■ Rapska ovca je stoljećima nezaobilazni dio ne samo gospodarskih nego i kulturoloških, socioloških, demografskih, religijskih i znanstvenih zbivanja na otoku Rabu. Nema pouzdanih podataka o vremenu i načinu nastanka rapske ovce. Pretpostavlja se da je današnji tip rapske ovce nastao oplemenjivanjem lokalne otočke pramenke s ovnovima različitih pasmina merina uvezenih iz Španjolske, Italije i Austrije. Na otoku Rabu u uzgoju prevladava starinski odnosno „domaći tip“ otočke ovce, lokalnog naziva „škraparica“, koja se u većini stada desetljećima nije značajnije genetski mijenjala zbog nesklonosti rapskih uzgajivača za korištenjem ovaca i ovnova iz drugih populacija izvan otoka. Ovce se na otoku Rabu uzgajaju uglavnom na ekstenzivnim načinom poglavito radi proizvodnje mesa i to kvalitetnih janječih trupova, odnosno rapske janjetine. Manji broj uzgajivača rapske ovce proizvodi i mlijeko od kojeg po tradicionalnoj tehnologiji proizvode punomasni, tvrdi Rapski sir.

Vanjština ■ Rapska ovca je sitna, skladna i čvrste tjelesne građe. Osrednje je razvijena, skromno izraženih tjelesnih širina i dubina, što je u skladu s okruženjem u kojemu se uzgaja. Prosječna visina do grebena odraslih tjelesno potpuno razvijenih ovaca je 56,83 cm, dužina trupa 64,60 cm, širina prsa 16,60 cm, dubina prsa 28,29 cm, opseg prsa 82,28 cm, opseg cjevanice 7,51 cm i tjelesna masa 35,55 kg. Vrat ovaca je srednje duljine i mišićavosti, greben dobro izražen. Noge su čvrste i jake, s pravilnim i čvrstim papcima. Glava ovaca je mala, ravnog profila i najčešće bez rogova. Runo rapske ovce je poluzatvoreno i najčešće bijele boje. Glava, noge i uši dominantno su bijeli s tim da se na njima mogu uočiti crne, smeđe ili sive pjege. U ovnova je profil nosne kosti blago ispušten i najčešće su rogati. U usporedbi s odraslim rapskim ovcama, ovnovi imaju znatno razvijeniji tjelesni okvir: 15,15% viši greben, 12,57% duži trup, 17,83% šira prsa te čak 62,53% veću prosječnu tjelesnu masu.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike rapske ovce

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	55 - 60	60 - 64
Tjelesna masa (kg)	35 - 45	40 - 50
Plodnost (%)	120 - 140	
Proizvodnja mlijeka (L)	100 - 120	
Tjelesna masa janjadi: dob 45 - 60 dana (kg)	15 - 18	
Vuna (µm)	28 - 32	
Vuna (kg)	1,2 - 2,0	2,0 - 3,0

Općenito o pasmini ■ Istočnofrijska ovca spada među najstarije pasmine ovaca u svijetu. Prvi put se spominje još davne 1530. godine. Ime je dobila po istoimenoj pokrajini, na granici između Njemačke i Nizozemske, u kojoj je nastala. Ubraja se među najmlječnije pasmine ovaca u svijetu. Pored visoke mlječnosti, njezine glavne odlike su izrazita plodnost, brzi rast i ranozrelost. Međutim, unatoč izvrsnim proizvodnim odlikama, istočnofrijska ovca danas u svijetu nije jako rasprostranjena, što se ponajviše pripisuje manjem stupnju prilagodbe, povećanim zahtjevima hranidbe i smještaja te povećanoj osjetljivosti. Istočnofrijska ovca uglavnom se uzgaja u čistoj krvi, u stadima od 30 do 50 grla. Ovu se pasminu ubraja i među najplodnije pasmine ovaca u svijetu. Istočnofrijska ovca pripada skupini ranozrelih pasmina koja spolno dozrijeva u dobi oko 7 mjeseci.

Vanjsština ■ Dva su osnovna detalja specifičnosti vanjsštine istočnofrijskih ovaca po kojima su prepoznatljive i na prvi pogled različite od drugih pasmina ovaca: to su glava i rep. Glava istočnofrijske ovce je prilično velika, gruba s izraženim čeonim dijelom i bez rogova. Oči i suzne jame su krupne i dobro izražene, uši duge i okrenute prema naprijed. Glava je, kao i donji dijelovi nogu, prekrivena bijelom dlakom. Trup ovaca je srednje dug, širok i dubok, s lijepo zaobljenim rebrima. Vrat je snažan, a u pojedinih grla na njemu se mogu uočiti minduše (rese). Slabinski dio je dug i širok. Sapi su duge, široke i blago nagnute. Ovce imaju dobro razvijeno vime s lijepo izraženim sisama. Noge su visoke, čvrste i jake, do skočnog zglobova prekrivene vunom. Koža je nepigmentirana, ružičaste boje, prilično tanka i elastična. Pasmina je prepoznatljiva po tome što joj rep i dio sjedne kosti nisu prekriveni vunom nego dlakom. Tijelo je prekriveno poluzatvorenim do zatvorenim runom.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike istočnofrijske ovce

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	60 - 70	70 - 80
Tjelesna masa (kg)	60 - 75	90 - 110
Plodnost (%)		180 - 250
Proizvodnja mlijeka (L)		250 - 400
Tjelesna masa janjadi: dob 4 mjeseca (kg)		35 - 40
Vuna (µm)		36 - 42
Vuna (kg)	4,0 - 4,5	4,0 - 6,0

MERINOLANDSCHAF (MERINOLANDŠAF)

Općenito o pasmini ■ Merinolandšaf pasmina nastala je u njemačkoj pokrajini Würtemberg te je stoga za nju u nas uvriježen naziv virtemberška ovca. U literaturi se ista pasmina može naći i pod nazivom njemački domaći merino i merino landras. Nastala je krajem 19. i početkom 20. stoljeća križanjem gruborunih lokalnih ovaca s merino ovnovima. Prvi merino ovnovi za navedenu namjenu uvezeni su iz Španjolske 1765. godine, kasnije i iz Francuske. Merinolandšaf spada među najvažnije pasmine ovaca u svijetu koje su nastale križanjem s merinom. Odlike ove pasmine su snažna konstitucija, čvrst kostur i dobra prilagodljivost. Izdržljiva je i izvrstan pješak. Ovce imaju izraženu mogućnost pojave estrusa tijekom cijele godine. Budući da se lako prilagođava novim uvjetima, podjednako je zahvalna za uzgoj u ravničarskim i gorskim područjima. Merinolandšaf je najbrojnija inozemna pasmina ovaca u Hrvatskoj. Uglavnom se uzgaja u čistoj krvi, ali se koristi i za križanja radi povećanja mesnatosti različitih pasmina.

Vanjština ■ Glavne odlike vanjštine ove pasmine su snažna konstitucija, čvrst i razvijen kostur te općenito dojmljiv tjelesni okvir. Po vanjštini dosta je slična njemačkom merinu koji se uzgaja za proizvodnju mesa - merinoflaju ili njemačkom prekosu. Trup je dosta dug i visok, s izraženim dubinama i širinama. Ova pasmina je prepoznatljiva po bijelo pigmentiranoj glavi, ušima i donjim dijelovima nogu. Pojava bilo koje druge boje smatra se greškom ili genetskom nečistoćom. Glava je srednje razvijena, smještena na srednje do dužem vratu, osrednje mišićavosti. Uši su srednje veličine, polustršeće. Odlike ove pasmine je izražena šutost u muških i u ženskih grla. Noge su čvrste i jake. Stav prednjih nogu je pravilan, dok se u zadnjih nogu može zamijetiti manje ili više izražen kravljji stav. Tijelo ovaca je prekriveno zatvorenim runom bijele boje.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike pasmine merinolandšaf

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	75 - 80	80 - 90
Tjelesna masa (kg)	70 - 85	120 - 140
Plodnost (%)	150 - 180	
Proizvodnja mlijeka (L)	150 - 200	
Tjelesna masa janjadi: dob od 3 mjeseca (kg)	30 - 35	
Vuna (µm)	26 - 28	
Vuna (kg)	4,0 - 5,0	6,0 - 7,0

Općenito o pasmini ■ Romanovska pasmina pripada skupini ovaca kombiniranih proizvodnih odlika. Nastala je u Rusiji tijekom 18. st., a ime je dobila po malom gradiću smještenom u dolini rijeke Volge (Romanov) u Jaroslavskoj oblasti. Njena glavna odlika je visoka plodnost, zbog čega se najviše koristi za proizvodnju mesa. Romanovska ovca je, zajedno s finskom ovcom (neki smatraju da su sličnog podrijetla), jedna od najplodnijih pasmina ovaca u svijetu. Najzastupljenija je u Rusiji, a uzgaja se i u Hrvatskoj, u manjem broju i to uglavnom u čistoj krvi, ali ju se koristi i za različita križanja u cilju povećanja plodnosti izvornih ovaca. Važna odlika romanovske ovce je mogućnost pojave estrusa tijekom cijele godine. Vrlo se dobro prilagođava novim uvjetima uzgoja i u mogućnosti je opstati u vrlo oštroj i hladnoj klimi. Romanovska ovca izvorno je čistokrvna pasmina, što znači da nije nastala križanjem pasmina, nego je samo usavršavana selekcijom.

Vanjsština ■ Postoje dva jasno definirana tipa romanovske ovce: to su crni koji je daleko poznatiji i rašireniji te bijeli tip. Mi ćemo ovom prigodom detaljnije opisati samo crni tip uz napomenu da su proizvodne odlike navedenih tipova poprilično slične, ali je jako očita njihova razlika u vanjsnosti. Bijeli tip (za razliku od crnog) prepoznatljiv je po potpuno bijeloj boji tijela: glava, uši, runo i noge. Janjad je nakon janjenja crne do crno-sive boje, s krznom koje je po boji i kovrčama slično karakulu, ali je lošije kvalitete. S dobi se udio crnih vlakana postupno smanjuje, tako da je u starijih, odraslih grla runo u pravilu bijele boje, s tim da je nazočan udio crnih ili sivih vlakana, osobito u predjelu oko vrata i grebena. Glava je prekrivena crnom dlakom s manje-više izraženom bijelom linijom koja se pruža preko čela, u pojedinih grla sve do nosa. Glava je mala i šiljasta, u tjemenom dijelu zaobljena. Oči su pravilne i pokretne. Ovnovi mogu biti sa ili bez rogova. Ovnovi imaju duži i uži vrat prekriven crnom dlakom. Tijelo je srednje razvijeno, čvrste i skladne građe. Noge su visoke, čvrste, prekrivene crnom dlakom.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike romanovske ovce

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	63 - 70	72 - 80
Tjelesna masa (kg)	50 - 60	80 - 100
Plodnost (%)		200 - 300
Proizvodnja mlijeka (L)		150 - 250
Tjelesna masa janjadi: dob 4 mjeseca (kg)		20 - 30
Vuna (µm)		20 - 24
Vuna (kg)	2,0 - 2,5	3,0 - 3,5

SOLČAVSKO-JEZERSKA OVCA

Općenito o pasmini ■ Solčavsko-jezerska ovca je slovenska autohtona pasmina nastala križanjem izvornih, dugorepih, bijelih ovaca s bergamaškim i padovanskim ovnovima. Kao rezultat križanja s bergamaškom ovcom ističe se na prvi pogled uočljiv izrazito konveksan profil glave, a kao glavno nasljeđe križanja sa padovanskom ovcom ističe se dobra kvaliteta vune. Ime je dobila po Jezerskom i Solčavi, odnosno solčavsko-jezerskoj dolini. U Sloveniji se najviše uzgaja na području Karavanki i Kamniških Alpi te manje u drugim područjima. Navedena područja karakteristična su po velikim godišnjim količinama oborina, niskoj temperaturi, ali i po kratkom razdoblju vegetacije. Solčavsko-jezerska ovca je otporna, izdržljiva, poprilično prilagodljiva i dobar je pješak. Zbog dobrih proizvodnih odlika, osobito plodnosti, ali i kvalitete mesa i prilagodljivosti ima je i u Hrvatskoj. Kombiniranih je proizvodnih osobina s naglaskom na proizvodnju mesa-janjetine.

Vanjsština ■ Solčavsko-jezerska ovca pripada skupini krupnijih i tjelesno razvijenijih pasmina ovaca koje se uzgajaju u Hrvatskoj. Ovce su najčešće bijele boje iako postoje i smeđe varijacije. Jedan dio populacije ima karakteristične tamne mrlje oko očiju i na vrhovima ušiju, a i donji dijelovi nogu mogu biti obojeni. Takav tip solčavsko-jezerske ovce se naziva „naočarka“. Glava ove pasmine srednje je veličine s karakterističnim ispušćenim profilom (konveksnom linijom) po kojem je prepoznatljiva kao i po velikim, bijelim visećim ušima. U pravilu je prekrivena bijelom dlakom, s tim da su dijelovi oko očiju, suzne kosti, usne i vrhovi ušiju nerijetko crni. Noge su duge, jake i mišićave, na dijelu između skočnih zglobova i papaka prekrivene bijelom dlakom. Tijelo je prekriveno bijelim runom i vrlo rijetko se mogu vidjeti crna ili siva grla. Runo je zatvoreno do poluzatvoreno, sastavljeno od cilindričnih ili ljevkastih pramenova. Obraslost ovaca vunom je dobra, iako trbuš, donji dijelovi vrata i nogu nisu prekriveni vunom nego dlakom.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike solčavsko-jezerske ovce

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	65 - 75	75 - 85
Tjelesna masa (kg)	70 - 80	80 - 100
Plodnost (%)	150 - 180	
Proizvodnja mlijeka (L)	100 - 150	
Tjelesna masa janjadi: dob 4 mjeseca (kg)	30 - 35	
Vuna (µm)	28 - 30	
Vuna (kg)	2,5 - 3,0	3,5 - 4,5

Općenito o pasmini ■ Safolk pasmina ovaca nastala je u pokrajini Suffolk, križanjem slabo proizvodnih, kasnozrelih, rogatih ovaca Norfolk (norfolk) pasmine sa Southdown (sautdaun) ovnovima. Ime je dobila po pokrajini Suffolk, iako je zastupljena i u Eseksu, Norfolku i jugoistočnoj Engleskoj. Zasebnom prepoznatljivom pasminom postaje 1810. godine, a ime dobiva 1859. godine. Udruga uzgajivača safolka (Suffolk Sheep Society) Velike Britanije osnovana je 1886. godine, a prva matična knjiga datira iz 1887. godine. Engleski je safolk bio osnova na temelju koje su kasnije u mnogim zemljama nastali vlastiti tipovi safolka (francuski, njemački, švicarski, australski, novozelandski i dr.). Ova pasmina uvažana je i još se uvozi u Hrvatsku, osobito u područja s razvijenijom ratarskom proizvodnjom.

Vanjsština ■ Ovisno o boji pigmenta na glavi, trbuhu i donjim dijelovima nogu, u svijetu postoje tri tipa safolka: crni, koji je najvažniji te bijeli i smeđi. Navedeni tipovi sličnih su proizvodnih odlika, ali izraženih eksterijernih razlika. U nas je zastupljen crni safolk, dok se bijeli i smeđi više užgaja u Australiji i Novom Zelandu. Crni safolk je prepoznatljiv po crno pigmentiranoj glavi, ušima i donjim dijelovima nogu. To je tipična mesna pasmina ovaca, s istaknutim tjelesnim širinama i dubinama te izraženom mišićavošću. Vrat je srednje dužine, poprilično mišićav. Pleće su široke, a prsa duga, duboka i široka sa zaobljenim rebrima. Trup je dug s pravilnim, širokim i mišićavim leđima. Stražnji dio trupa dug, širok i mišićav. Trup se nalazi na jakim i čvrstim nogama, pravilnoga stava. Glava je nešto sitnija u odnosu na trup, što olakšava janjenje. U usporedbi s drugim mesnim pasminama ovaca kratke vune, safolk se ističe boljom konformacijom trupa. Tjelesna masa odraslih potpuno razvijenih ovova je od 120 do 135 kg, a ovaca od 70 do 100 kg. Janjad vrlo brzo postiže klaoničku masu, pa je s četiri mjeseca teška oko 50 kg. Safolk spada u skupinu ovaca kratke vune.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike pasmine safolk

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	72 - 78	80 - 90
Tjelesna masa (kg)	65 - 80	90 - 120
Plodnost (%)		150 - 180
Tjelesna masa janjadi: dob od 3 mjeseca (kg)		35 - 40
Vuna (µm)		30 - 34
Vuna (kg)	3,0 - 4,0	4,0 - 5,0

TRAVNIČKA (VLAŠIĆKA ILI DUBSKA) PRAMENKA

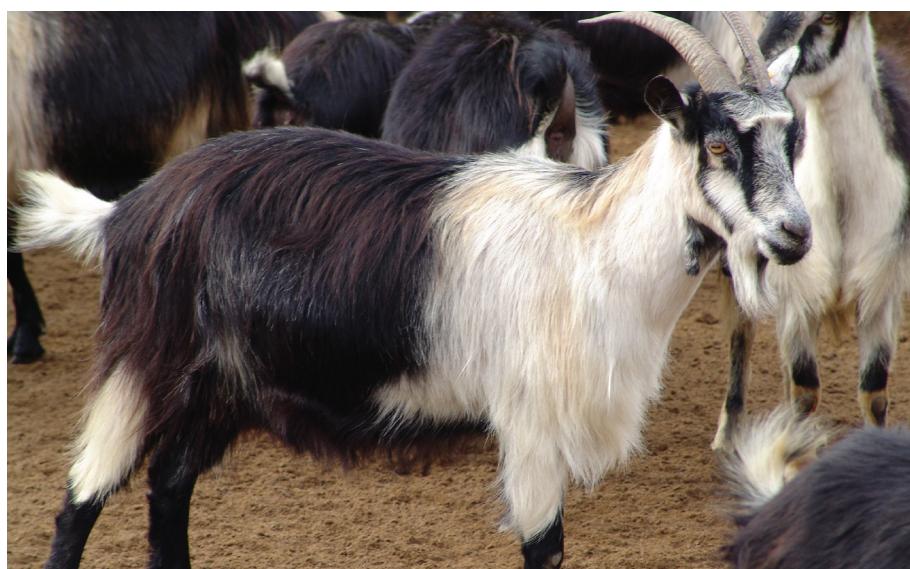
Općenito o pasmini ■ Vlašićka pramenka nastala je i najviše je rasprostranjena na širem području Travnika (Središnja Bosna), osobito na području Vlašića, na nadmorskoj visini od 800 do 1.200 metara. Značajniji dolazak travničke pramenke u Hrvatsku zbio se 1992./93. godine razbuktavanjem rata u Središnjoj Bosni. Procjenjuje se da je tada u Hrvatsku stiglo oko 10.000 grla travničke pramenke. Danas ih najviše ima u Zapadnoj Slavoniji (Voćin, Daruvar, Grubišno polje) i u Lici (Otočac, Korenica, Udbina, Vrhovine). U navedenim područjima uzgajaju travničku pramenku koristeći ju tradicionalno za proizvodnju mesa i mlijeka (travničkog sira).

Vanjsština ■ Travnička pramenka jedna je od najkrupnijih pasmina ovaca u Hrvatskoj te kao i ostale pramenke pripada skupini ovaca kombiniranih proizvodnih odlika. Prsa su joj prilično duboka i relativno uska, što je opća odlika svih pramenki. Vrat je dug, slabije do osrednje mišićav, a greben dobro izražen. Leđna linija je duga, ravna i pravilna. Trup se nalazi na čvrstim, jakim i pravilno postavljenim nogama. Papci su crni, pravilni, jaki i čvrsti. Glava je srednje razvijena s polustršećim, najčešće crno pigmentiranim ušima. Ovce i ovnovi mogu biti šuti ili rogati. Glava može biti potpuno crna ili bijela s manje ili više crno pigmentiranim stranama lica od vrha nosa do očiju. Duž čela i nosnog dijela do nozdrva i vrha gornje usne pruža se bijela traka u vidu lise. U nekim grla glava je potpuno crna. Ovnovi imaju ispušten profil glave, a ovce ravan. Tijelo je prekriveno otvorenim runom sastavljenim od dugih (22,63 cm), šiljastih i bičastih pramenova koji nerijetko sežu sve do zemlje. Trbuš donji dijelovi nogu, ponekad i vrata nisu obrasli vunom, nego gustom dlakom. Runo je u najvećem broju slučajeva bijele boje, iako ima pojave određenog manjeg boja grla s crnim ili sivim runom.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike travničke pramenke

Osobina	Ovce	Ovnovi
Visina grebena (cm)	66 - 70	73 - 78
Tjelesna masa (kg)	70 - 75	82 - 90
Plodnost (%)		120 - 150
Proizvodnja mlijeka (L)		130 - 180
Tjelesna masa janjadi: dob od 45-60 dana (kg)		15 - 18
Vuna (µm)		42 - 43
Vuna (kg)	2,5 - 3,0	3,5 - 4,5

Općenito o pasmini ■ Hrvatska šarena koza najbrojnija je hrvatska izvorna pasmina koza, unatoč dugogodišnjoj zabrani ekstenzivnog sustava uzgoja primarno utemeljenog na napasivanju i brstu koza, te slobodnim, manje-više neograničenim kretanjima na otvorenom. Nastala je na krševitim, škrtim i nepristupačnim područjima južnog Velebita, Dinare, Kamešnice i Biokova, gdje se i danas najviše uzgaja. Nije zabilježeno da je u nekom razdoblju u prošlosti ova pasmina znatnije i planski oplemenjivana, bilo je tek sporadičnih pokušaja pa se, stoga, može zaključiti kako je izvorno oblikovana na navedenim područjima. U starijoj literaturi, kao i „u narodu“ još ju se naziva balkanska, domaća, dinarska, šara, šarena, bukovica i sl. Pripada skupini mediteranskih pasmina, a njene najvažnije odlike su otpornost, izdržljivost i skromnost, ali i spretnost te snalažljivost u kretanju, kao i hranidbi, pretežno brstom. Gotovo isključivo je namijenjena proizvodnji mesa, ponajviše jaretine te kozje kaštardine.

Vanjsština ■ Hrvatska šarena koza je iznimno skladne tjelesne građe, čvrstog tjelesnog okvira i nešto dužeg trupa. Tijelo joj je (osim nogu) obrasio dugom, sjajnom i gustom kostrijeti različite boje. Unutar pasmine dominiraju šarena (crno-bijela) grla, dok su potpuno crna, smeđa i siva grla znatno rjeđa. Koža hrvatske šarene koze je pigmentirana, elastična i na opip poprilično tvrda. Glava je srednje duga, ravna ili u pojedinih grla blago ulegnutu. Koze i jarci mogu biti šuti ili rogati, s tim da je pojavnost rogačih jaraca znatno češća. Rogovi su dvobridni, tamni, grubi i bez sjaja, a rastu unazad poput sablji. Za hrvatsku šarenu kozu karakteristična je pojava brade u muških i ženskih grla, s tim da je u jaraca duža i bujnija. Vrat je dug, tanak i osrednje mišićav, a na donjem dijelu vrata ponekad se nalaze resice. Prednji dio trupa slabije je razvijen, s izrazito uskim i plitkim prsim. Greben je vidno izražen, dok su sapi strme i umjerenog širokog. Noge su tanke i čvrste, a papci tvrdi i prilagođeni dugotrajnom hodanju na kamenitim, krškim terenima. Vime je slabo razvijeno, većinom pigmentirano ili pjegavo, obrasio dugom dlakom.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike hrvatske šarene koze

Osobina	Koze	Jarčevi
Visina grebena (cm)	60 - 70	65 - 75
Tjelesna masa (kg)	45 - 55	50 - 65
Plodnost (%)		125 - 150
Proizvodnja mlijeka (L)		150 - 250
Tjelesna masa jaradi: dob 4 - 6 mjeseci (kg)		20 - 30

HRVATSKA BIJELA KOZA

Općenito o pasmini ■ Točno vrijeme, mjesto i način nastanka hrvatske bijele koze nisu poznati. Međutim, pretpostavlja se da je hrvatska bijela koza nastala početkom 20. stoljeća oplemenjivanjem autohtonih koza s uvezenim bijelim (sanskim) jarcima u cilju povećanja mlječnosti. Hrvatska bijela koza u prošlosti je uglavnom uzgajana u manjim stadima (5 do 10 grla), radi proizvodnje mlijeka za potrebe kućanstva, dok je trenutačno primarno namijenjena proizvodnji mesa, ponajviše jaretine. Prema konformaciji trupa, otpornosti i prilagodljivosti, poprilično je slična hrvatskoj šarenoj kozi od koje je znatno mlječnija (tijekom laktacije od prosječno 220 do 280 dana proizvedu od 250 do 350 L mlijeka). Premda uzgoj ove pasmine zakonom nije bio zabranjen, kao posljedica nesustavne selekcije i različitih križanja danas ju se smatra potencijalno ugroženom pasminom. Uz čvrstu konstituciju koja joj omogućuje preživljavanje u surovim okolišnim uvjetima, koze ove pasmine odlikuju se skromnošću u pogledu hranidbe i učinkovitošću u iskorištavanju vegetacije. Napasanjem i brstom (same ili zajedno s ovcama) suzbijaju rast grmlja i šikare, a omogućuju rast poželjne vegetacije. Koze su dosta plodne i dobre su majke, ranozrele su i prvi se put mogu priupustiti već u godini jarenja.

Vanjsština ■ Koze su potpuno bijele, ponekad krem do svijetložučkaste. Za razliku od ostalih bijelih sanskih pasmina tijelo hrvatske bijele koze obrasio je duljom i grubljom kostrijeti, osobito na stražnjim bokovima. Glava koza je mala i suha, najčešće s rogovima i strčećim ušima. Na donjoj vilici jaraca i koza (osim mlade jaradi) raste bijela brada. U pojedinim grla uočljive su resice na vratu. Kao posljedica, između ostalog, specifičnih okolišnih uvjeta, poglavito skromne hranidbe, hrvatska bijela koza je manjeg tjelesnog okvira i manje tjelesne mase od europskih bijelih pasmina koza. Naime, prosječna visina do grebena hrvatske bijele koze u prosjeku je 58,0 cm, dužina trupa 66,7 cm, širina prsa 19,1 cm, dubina prsa 30,2 cm, opseg prsa 83,9 cm i opseg cjevanice 8,2 cm. Prosječna tjelesna masa odraslih koza je od 35 do 45 kg, a jaraca od 50 do 60 kg. U boljih gospodara i na kvalitetnijim pašnjacima koze su tjelesno razvijenije, i obrnuto, u lošijim uvjetima su sitnije.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike hrvatske bijele koze

Osobina	Koze	Jarčevi
Visina grebena (cm)	55 - 65	65 - 75
Tjelesna masa (kg)	40 - 50	55 - 65
Plodnost (%)		150
Proizvodnja mlijeka (L)		300 - 350
Tjelesna masa jaradi: dob 4 - 6 mjeseci (kg)		20 - 30

Općenito o pasmini ■ Od naših izvornih pasmina, istarska koza je posljednja, 2012. godine, uvrštena na popis hrvatskih izvornih i zaštićenih pasmina. Uže uzgojno područje istarske koze je područje Istre i nije u potpunosti omeđeno državnom granicom između Hrvatske i Slovenije te Hrvatske i Italije. Danas se na cijelom uzgojnem području istarske koze, uzgaja oko 100 rasplodnih grla, što je svrstava u red kritično ugroženih pasmina. Potreba daljnje zaštite istarske koze nameće se zbog njene važnosti kao vrijednog genetskog i kulturno-škog naslijeda.

Vanjsština ■ Istarske koze velikog su tjelesnog okvira, izrazito snažne do grube konstitucije, nešto jačih kostiju, temeljno bijele boje s mogućim sivkastim i/ili krem nijansama te možebitnom pojmom najčešće sivog pigmenta na vrhu njuške, unutarnjoj strani ušiju i na vimenu. Uz to, odlika pasmine je pojava brade u muških i ženskih grla, kao i pojava rogova i resica. Izrazito gusta i duga brada osobito je zamijećena u starijih jaraca u kojih je duga i do 30 cm. U jarca su zamijećeni i dugi, grubi, teški i hraptavi (naborani) rogovi usmjereni postrano, prema natrag, s rasponom (udaljenosti) između vrhova i do jednog metra. Prema utvrđenoj tjelesnoj masi odraslih, tjelesno potpuno razvijenih koza (između 55 i 80 kg), vidljivo je da je istarska koza teža i snažnija od skupine izvornih (tipičnih) sanskih koza koje su najčešće tjelesne mase između 50 i 70 kg. Jarnici su očekivano znatno razvijeniji te im je utvrđena tjelesna masa, ovisno o dobi i kondiciji između 70 i 120 kg. Uz to, odlika pasmine je manje-više ujednačena obraslost tijela dugom, bijelom, bijelo-sivom, ili bijelo-smeđom kostrijeti koja je gušća tijekom jeseni i zime te znatno rjeđa u proljeće i ljetu. Osobito su intenzivno obrasla leđa i slabine. Uočava se skromnija razvijenost prednjeg dijela trupa u odnosu na stražnji, dok je greben istarske koze vidno izražen. Noge istarske koze su čvrste i tanke te završavaju pravilno razvijenim najčešće bijelim ili bjelo-sivim papcima. Ista je boja papaka prednjih i zadnjih nogu.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike istarske koze

Osobina	Koze	Jarčevi
Visina grebena (cm)	60 - 75	65 - 90
Tjelesna masa (kg)	55 - 80	70 - 120
Plodnost (%)		150
Proizvodnja mlijeka (L)		300 - 400
Tjelesna masa jaradi: dob 4 - 6 mjeseci (kg)		20 - 30

SANSKA KOZA

Općenito o pasmini ■ Sanska koza je zahvaljujući izvrsnim proizvodnim odlikama i velikim mogućnostima prilagodbe, jedna od najpoznatijih i najrazprostranjenijih pasmina koza u svijetu. Nastala je sustavnom selekcijom za mlječnost, u kantonu Bernu Švicarskoj (u dolinama rijeka Simme i Saane, po kojoj je i dobila ime). Na temelju nje brojne su zemlje formirale vlastite uzgoje i tipove sanske (bijele) koze (npr. Francuska, Njemačka, Nizozemska i dr.). Primarno ju se uzgaja radi proizvodnje mlijeka i jedna je od dvije tri najmlječnije pasmine koza u svijetu. Primjerice, u Švicarskoj je za ovu pasminu utvrđena prosječna proizvodnja mlijeka između 750 i 800 kg u laktaciji od osam mjeseci, s tim da najbolja grla proizvedu i više od 2.000 kg mlijeka u laktaciji. Međutim, zbog visoke plodnosti (prosječno od 180 do 200 %), dobrih prosječnih dnevnih prirosta jaradi (više od 200 g) i tjelesne razvijenosti odraslih grla (oko 70 kg tjelesne mase) ova pasmina je zahvalna i u proizvodnji mesa. Sanska koza je dobro prilagođena intenzivnom sustavu uzgoja i smatraju se komercijalno vrlo učinkovitom pasminom.

Vanjština ■ Prema konformaciji trupa, sanska koza pripada skupini tjelesno najrazvijenijih pasmina koza. Potpuno je bijele boje (ponekad kremaste ili boje biskvita, sa sivim ili crnim pjegama na nosu i/ili oko očiju), profinjenog izgleda, nježne kratke dlake koja je u jaraca, osobito u predjelu vrata, grebena i glave obilnija i grublja. Izvorna (Švicarska) sanska koza je bez rogova, ali, općenito, postoje muška i ženska grla sa ili bez rogova. Glava koza je osrednje veličine, fina, plemenitog izgleda. Koža je tanka i elastična. Vrat je dugačak, tanak, osrednje mišićav na kojem su obje strane vise resice, što ne mora biti pasminska odlika. Trup sanske koze je poprilično dug, ali nešto uži. Leđna linija je duga i ravna, završava blago oborenim sapima. Leđa, sapi i slabine su slabije izražene mišićavosti. Trup se nalazi na snažnim, osrednje dugim nogama. Odlika ove pasmine je dobra razvijenost vimena, koje je najčešće okruglastog oblika te sisa pogodnih za strojnu mužnju.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike sanske pasmine

Osobina	Koze	Jarčevi
Visina grebena (cm)	75 - 85	80 - 95
Tjelesna masa (kg)	55 - 70	75 - 90
Plodnost (%)	180 - 200	
Proizvodnja mlijeka (L)	800 - 1.000	
Tjelesna masa jaradi: dob 45-60 dana (kg)	12 - 16	

Općenito o pasmini ■ Alpska koza (alpina) potječe iz švicarsko-francuskih Alpa. Rasprostranjena je u cijeloj Francuskoj, a njezino je glavno uzgojno područje Pays de Loire. Riječ je o najmlječnijoj pasmini koza u Francuskoj (od 600 do 900 L mlijeka u laktaciji) koju se zbog toga, kao i zbog dobre plodnosti (oko 180%) poprilično izvozi, osobito na područje Sredozemlja. Iako je potpuno standardizirana tek nakon Drugog svjetskog rata, matične knjige stada datiraju iz 1930. godine. Alpina koze su otporne i prilagodljive te podjednako zahvalne u ekstenzivnim i intenzivnim sustavima proizvodnje, kako u ravnicaškim područjima tako i u gorju i planinama. Danas alpske koze čine glavni dio mlječne populacije koza u Republici Hrvatskoj, gdje se značajnije počinje širiti od prvih uvoza iz 1983. godine. Danas se u našoj zemlji uzgaja oko 10.000 čistokrvnih grla alpske pasmine koza, od kojih je najveći broj obuhvaćen provedbom uzgojnih mjera.

Vanjsština ■ Alpina koze su srednje tjelesne razvijenosti, dobro izraženih dubina. Tjelesna masa odraslih tjelesno potpuno razvijenih koza je između 50 i 80 kg, a jaraca od 80 do 100 kg. Trup alpina koza je čvrst, s dobro razvijenim prsnim košem i jakim udovima. Životinje su kratkih uspravnih ušiju, sa ili bez rogov. Rogovi rastu prema nazad u obliku jako savijenih sablji. Neka grla imaju bradu i resice. Ova pasmina se pojavljuje u nekoliko boja. Najpoznatiji i najzastupljeniji tip je chamois (šafran) svjetložute, odnosno smeđe boje, s crnim trbuhom i donjim dijelovima nogu te prepoznatljivom prugom koja se pruža preko leđa do repa i više njih na glavi. Koža im je fina i gлатка, prekrivena kratkom gustom dlakom, koja je u jaraca nešto duža na području vrata i plećki. Glava je srednje duga, blago ugnutog profila, širokog čela. Vime alpina koza je pravilno razvijeno, dobro povezano s trbuhom i pogodno za strojnu mužnju. Uz visoku mlječnost, odlikuje je i visoka plodnost pa već u prvom jarenju 30% koza ima dvoje jaradi u leglu, a plodnost se s dobi povećava i prosječno iznosi 180%.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike alpina pasmine

Osobina	Koze	Jarčevi
Visina grebena (cm)	70 - 80	90 - 100
Tjelesna masa (kg)	60 - 80	80 - 100
Plodnost (%)		170 - 190
Proizvodnja mlijeka (L)		700 - 900
Tjelesna masa jaradi: dob 45 - 60 dana (kg)		14 - 18

NJEMAČKA ŠARENA PLEMENITA KOZA - SRNASTA

Općenito o pasmini ■ Izvorni njemački naziv za tu pasminu je Bunte Deutsche Edelziege, a engleski German Improved Fawn. U Hrvatskoj je za tu pasminu uvriježen naziv srnasta, s tim da bi bilo primjereno nazivati ju njemačka srnasta, s obzirom na postojanje manje ili više sličnih pasmina i naziva i u nekim drugim europskim zemljama. Riječ je o pasmini visoke plodnosti (prosjek 1,7 jaradi), izražene dugovječnosti i izrazite mlječnosti (tijekom laktacije od 300 dana u prosjeku proizvedu 975 kg mlijeka). Srnastu kozu vodi se u matičnim knjigama u Njemačkoj od 1928. godine. U Hrvatskoj se ova pasmina značanje širi devedestih godina prošlog stoljeća, da bi u posljednjih 5-6 godina zabilježila populacijski pad. Naime, veći broj uzgajivača se opredjeljuje za uzgoj alpske koze zbog jednostavnije procedure u svezi osvježavanja krvi (lakša nabava jarčeva s rodovnikom koji nisu u srodstvu s kozama), a samim tim onda i lakšeg vođenja matične evidencije. Koža im je meka i elastična prekrivena kratkom mekanom nježnjom dlakom. Koze u laktaciji u prosjeku proizvedu 828 kg mlijeka s 3,42% mlječne masti i 2,8% bjelančevina.

Vanjsština ■ Srnasta koza je po vanjsnosti slična švicarskoj šamoize kozi, s tim da je većina grla bezroga (šuta). Koža koza je meka i elastična, prekrivena kratkom, nježnom dlakom. Srnasta koza se pojavljuje u tri tipa boja. Prvi je Franconian tip, crvenkasto-smeđe do boje čokolade s crnim mrljama na glavi i oko očiju, crnom prugom uzduž leđa, crnim trbuhom i donjim dijelovima nogu, iz čega proizlazi očit utjecaj švicarske šamoize koze. Schwarzwald ili Black Forest tip je svijetlosmeđi s manje tamnijih pjega, svijetlo smeđeg trbuha i svijetlijom prugom na licu. Thuringian ili šumski tip je boje čokolade do sivo-smeđ, sa svijetlijom ili bijelom prugom na licu i donjim dijelovima nogu. Ponekad se ovaj tip naziva njemačkim togenburgom, koji izvorno potječe od lokalnih autohtonih Thuringian koza križanih sa švicarskim togenburgom.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike srnaste pasmine

Osobina	Koze	Jarčevi
Visina grebena (cm)	75 - 80	85 - 95
Tjelesna masa (kg)	45 - 60	65 - 85
Plodnost (%)	170 - 180	
Proizvodnja mlijeka (L)	800 - 1.000	
Tjelesna masa jaradi: dob 45-60 dana (kg)	12 - 16	

Općenito o pasmini ■ Burska koza je prva pasmina koza u svijetu selekcionirana za proizvodnju mesa, s ukupnom populacijom od oko 5 milijuna grla. Danas ju se smatra „najmesnatijom“ pasminom koza u svijetu. U osnovi je nastala izdvajanjem iz Hottentot stada koje je naseljavalo polupustinjsko područje sjeverno od rta Peninsula. Smatra se da je njezino ime, inače nizozemskog podrijetla („boer“), uvedeno stoga da bi ju se lakše prepoznavalo i razlikovalo od angora koza koje se počinje uvažati na ta područja tijekom 19. stoljeća. Osim izraženom mesnatošću, odlikuje se dobrom plodnošću (oko 7% koza jari 3 jaradi, a 50% dvoje), ali i mlječnošću (1,3 do 1,8 kg mlijeka dnevno). Zahvaljujući izvrsnim mesnim odlikama (jarad u prosjeku dnevno prirasta 200 do 250 g) pasminu se poprilično izvozi, osobito u posljednje vrijeme. Uzgaja se u Europi i Americi, a mnoge su zemlje formirale vlastite uzgojne tipove boer (mesne) koze. Devedesetih godina 20. stoljeća ponajviše iz Austrije, počinje uvoziti u Hrvatsku gdje je formirana i udruga uzgajivača burskih koza.

Vanjsština ■ U izvornoj populaciji razlikuju se tri tipa burske koze: Prvi tip prepoznatljiv je po osrednjoj razvijenosti i kratkoj dlaci. Osnovna boja mu je bijela sa smeđim točkama na crvenosmeđom vratu, a ponekad se javljaju i pruge. Drugi tip boer koze je kasnozreli, veći i razvijeniji. Zahvaljujući dugom dlačnom pokrivaču ovaj tip ima lošiju kakvoću kože što se smatra nedostatkom u kožarskoj industriji. Treći tip je šuti višebojni s izraženijom mlječnom konformacijom što je nasljeđe od stranih mlječnih pasmina. Burska koza se odlikuje dobrom razvijenošću i mišićavošću u što je uloženo mnogo truda kako bi se dobila što veća proizvodnost mesa po grlu. Za to je najcjenjeniji tip smeđe glave i vrata te bijelog trupa i nogu. Tijelo burske koze je prekriveno vrlo kvalitetnom kožom koja je značajan proizvod ove pasmine. Koža je, ujedno, pigmentirana na izloženim dijelovima kao štit od sunčevih zraka. Rogovi su jaki i dobro razvijeni, a uši široke i obješene.

Poželjne tjelesne mjere i proizvodne odlike burske pasmine

Osobina	Koze	Jarčevi
Visina grebena (cm)	65 - 80	82 - 90
Tjelesna masa (kg)	60 - 75	80 - 90
Plodnost (%)	200 - 220	
Proizvodnja mlijeka (L)	200 - 250	
Tjelesna masa jaradi: dob 3 - 4 mjeseca (kg)	25 - 32	

BROJNOST UZGOJNO VALJANE POPULACIJE OVACA

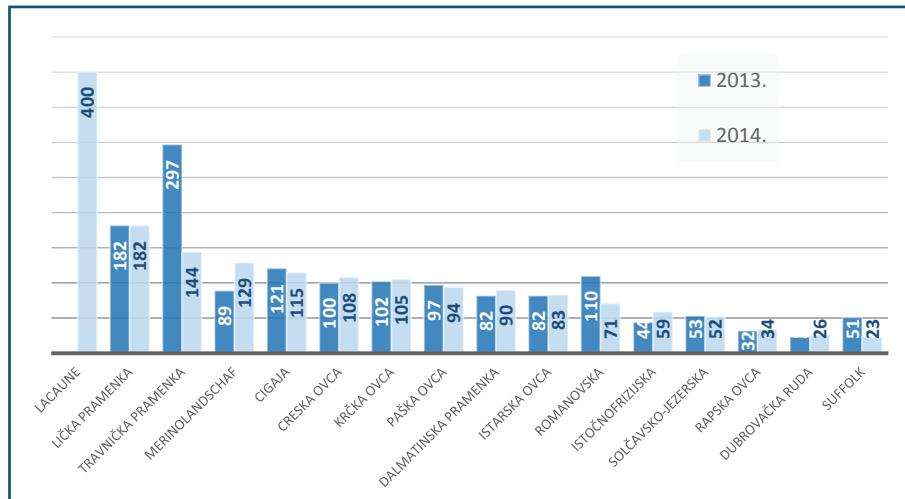
PASMINSKI SASTAV UZGOJNO VALJANIH OVACA U 2013. I 2014. GODINI

Pasmina	Godina				
	2013.	2014.			
	Ukupno	Ovce	Šilježice	Ovnovi	Ukupno
Istarska ovca	2.871	2.154	490	99	2.743
Creska ovca	995	887	144	49	1.080
Krčka ovca	408	348	56	16	420
Paška ovca	5.135	3.934	744	188	4.866
Dubrovačka ovca - ruda	743	611	128	35	774
Lička pramenka	8.714	7.357	1.130	244	8.731
Dalmatinska pramenka	9.800	9.771	1.158	340	11.269
Cigaja	1.811	1.190	402	24	1.616
Rapska ovca	774	684	84	36	804
Travnička pramenka	2.676	880	85	41	1.006
Merinolandschaf	2.414	2.314	841	59	3.214
Suffolk	303	65	23	4	92
Romanovska ovca	2.638	1.364	499	67	1.930
Istočnofrijska	348	390	127	16	533
Solčavsko-jezerska	1.531	1.151	219	45	1.415
Ille de France	118	0	0	0	0
Lacaune	0	277	121	2	400
Ukupno	41.279	33.377	6.251	1.265	40.893

BROJ UZGAJIVAČA UPISANIH U UPISNIK UZGOJNO VALJANIH OVACA PO PASMINAMA

Pasmina	Godina	
	2013.	2014.
Istarska ovca	35	33
Creska ovca	10	10
Krčka ovca	4	4
Paška ovca	53	52
Dubrovačka ruda	32	30
Lička pramenka	48	48
Dalmatinska pramenka	120	125
Cigaja	15	14
Rapska ovca	24	24
Travnička pramenka	9	7
Merinolandschaf	27	25
Suffolk	6	4
Romanovska	24	27
Istočnofrijska	8	9
Solčavsko-jezerska	29	27
Ille de france	1	0
Lacaune	0	1
Ukupno	445	440

PROSJEČNA VELIČINA STADA UZGOJNO VALJANIH OVACA PO PASMINAMA

PROIZVODNE ODLIKE UZGOJNO VALJANE POPULACIJE OVACA

REPRODUKCIJSKE ODLIKE UZGOJNO VALJANIH OVACA PO PASMINAMA U 2014. GOD.

Pasmina	Broj ojanjenih ovaca	Broj janjenja	Broj janjadi	Indeks janjenja*	Veličina legla**
Istarska ovca	1.859	1.930	2.201	1,04	1,14
Creska ovca	869	869	894	1,00	1,00
Rapska ovca	680	680	703	1,00	1,03
Krčka ovca	322	322	345	1,00	1,07
Paška ovca	3.934	3.934	4.720	1,00	1,20
Dubrovačka ruda	557	566	611	1,02	1,08
Lička pramenka	5.883	5.945	6.160	1,01	1,04
Dalmatinska pramenka	9.038	9.599	9.989	1,06	1,04
Cigaja	1.021	1.021	1.162	1,00	1,14
Travnička pramenka	868	875	913	1,01	1,04
Merinolandschaf	2.065	2.208	2.568	1,07	1,16
Suffolk	63	66	74	1,05	1,12
Romanovska ovca	1.276	1.535	2.333	1,20	1,52
Istočnofrizijska	416	421	491	1,01	1,17
Solčavsko-jezerska ovca	1.102	1.252	1.530	1,14	1,22
Lacaune	170	170	177	1,00	1,04
CIJELA POPULACIJA	30.123	31.393	34.871	1,04	1,11

*Indeks janjenja = broj janjenja / broj ojanjenih ovaca

**Veličina legla = broj janjadi / broj janjenja

REZULTATI PERFORMANCE TESTA

ODABRANE MUŠKE JANJADI U "FIELD" UVJETIMA U 2014. GODINI

Pasmina	Broj testiranih ovnića	Prosječna porodna masa (kg)	Prosječni dnevni prirast (kg)	Prosječna masa na kraju testa (kg)
Merinolandschaf	22	4,66	0,355	37,29
Solčavsko-jezerska	24	3,28	0,292	30,61
Suffolk	1	3,20	0,357	37,44
Romanovska	90	2,78	0,236	24,82
Istočnofrizijska	12	4,24	0,309	32,46
Dubrovačka ruda	21	3,61	0,234	28,88
Lička pramenka	94	3,41	0,280	29,41
Paška ovca	29	3,72	0,163	17,11
Cigaja	7	4,73	0,307	32,26
Istarska ovca	32	5,07	0,261	27,44
Creska ovca	13	3,89	0,262	29,14
Dalmatin. pramenka	51	3,37	0,203	21,34
Rapska ovca	15	3,25	0,256	30,11
Krčka ovca	1	2,08	0,187	22,81

PREGLED ZAKLJUČENIH LAKTACIJA PO PASMINAMA

Redni broj laktacije	Broj zaključenih laktacija	Trajanje laktacije (dani)	Ukupna proizvodnja mlijeka (kg)	Mliječna mast (%)	Mliječna mast (kg)	Bjelančevine (%)	Bjelančevine (kg)
PAŠKA OVCA							
1.	267	159	108,82	7,24	5,41	5,87	4,40
2.	355	165	133,38	7,17	7,03	5,87	5,79
3.	364	170	138,64	7,40	7,65	5,96	6,19
4.	313	170	144,09	7,33	7,81	5,90	6,34
5. i više	1189	169	140,83	7,48	7,86	5,93	6,27
Prosjek	168	136,42	7,38	7,44	5,91	6,00	
ISTARSKA OVCA							
1.	139	180	171,01	7,19	9,66	5,91	7,79
2.	217	191	218,54	7,07	11,83	5,95	9,80
3.	231	194	207,19	7,18	11,03	5,98	9,20
4.	146	204	242,62	7,31	13,53	5,96	10,81
5. i više	334	202	191,61	7,39	10,77	6,01	8,66
Prosjek	195	204,76	7,24	11,28	5,97	9,19	
ISTOČNOFRIZIJSKA OVCA							
1.	98	176	277,33	6,28	13,06	4,88	9,47
2.	79	201	247,87	6,32	11,38	5,17	8,80
3.	58	200	289,28	6,69	12,83	5,00	9,33
4.	50	190	276,50	6,16	12,01	5,04	9,53
5. i više	61	170	257,26	5,92	11,31	5,08	9,47
Prosjek	187	268,95	6,28	12,18	5,02	9,30	

BROJNOST UZGOJNO VALJANE POPULACIJE KOZA

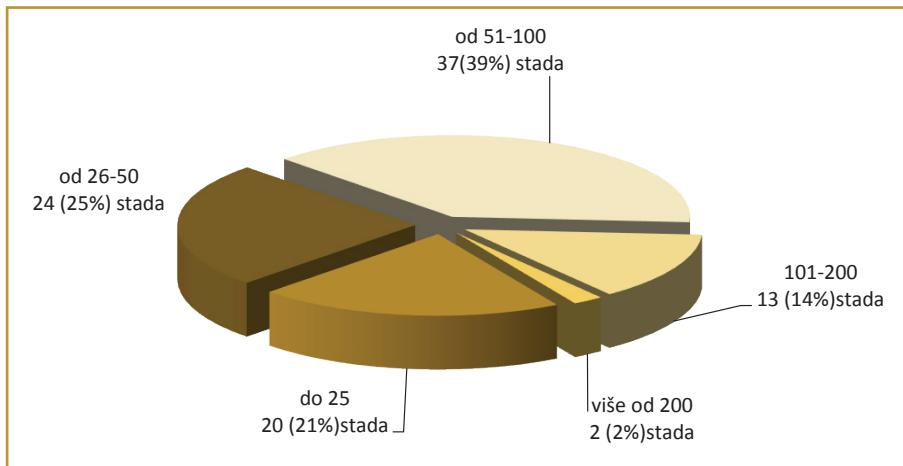
PASMINSKI SASTAV UZGOJNO VALJANIH KOZA U 2013. I 2014. GODINI

Pasmina	Godina				
	2013.		2014.		
	Ukupno	Koze	Jarice	Jarčevi	Ukupno
Sanska koza	722	480	152	23	655
Alpina	5.224	3.544	1.086	154	4.784
Njemačka šarena plemenita koza - srnasta	61	103	11	5	119
Burska koza	105	30	9	4	43
Hrvatska šarena koza	557	572	117	36	725
Hrvatska bijela koza	87	79	14	6	99
Istarska koza	36	44	7	4	55
Ukupno	6.792	4.852	1.396	232	6.480

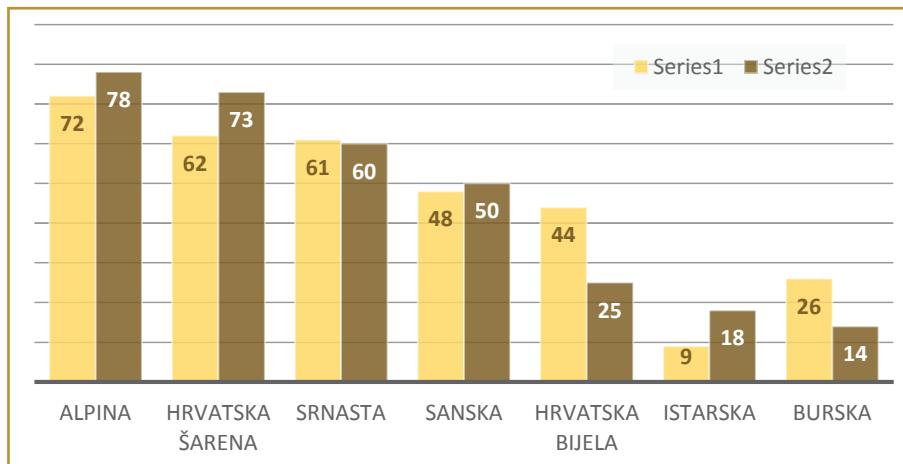
BROJ UZGAJIVAČA UPISANIH U UPISNIK UZGOJNO VALJANIH KOZA PO PASMINAMA

Pasmina	Godina	
	2013.	2014.
Sanska koza	15	13
Alpina	73	61
Njemačka šarena plemenita koza – srnasta	1	2
Burska koza	4	3
Hrvatska šarena koza	9	10
Hrvatska bijela koza	2	4
Istarska koza	4	3
Ukupno	108	96

STRUKTURA STADA PREMA BROJU UZGOJNO VALJANIH KOZA U STADU

PROSJEČNA VELIČINA STADA S UZGOJNO VALJANIM KOZAMA PO PASMINAMA

PROIZVODNE ODLIKE UZGOJNO VALJANE POPULACIJE KOZA

REPRODUKCIJSKE ODLIKE UZGOJNO VALJANIH KOZA PO PASMINAMA U 2014. GODINI

Pasma	Broj ojarenih koza	Broj jarenja	Broj jaradi	Indeks jarenja*	Veličina legla**
Sanska koza	480	501	635	1,04	1,27
Alpina	3.542	3.542	3.979	1,00	1,12
Srnasta koza	67	67	67	1,00	1,00
Burska koza	20	20	31	1,00	1,55
Hrvatska šarena koza	542	556	603	1,03	1,08
Hrvatska bijela koza	77	77	89	1,00	1,16
Istarska koza	36	36	36	1,00	1,00
Cijela populacija	4.764	4.799	5.440	1,01	1,17

*Indeks jarenja = broj jarenja / broj ojarenih koza

**Veličina legla = broj jaradi / broj jarenja

REZULTATI PERFORMANCE TESTA

ODABRANE MUŠKE JARADI U „FIELD“ UVJETIMA U 2014. GODINI

Pasma	Broj testirane muške jaradi	Prosječna porodna masa (kg)	Prosječni dnevni prirast (kg)	Prosječna masa na kraju testa (kg)
Sanska koza	5	3,24	0,227	29,20
Alpina	57	3,71	0,186	25,00
Srnasta koza	3	3,33	0,210	25,00
Hrvatska šarena koza	8	2,71	0,199	23,04
Hrvatska bijela koza	1	2,90	0,210	24,60
Istarska koza	1	3,25	0,186	27,23

PREGLED ZAKLJUČENIH LAKTACIJA PO PASMINAMA

Redni broj laktacije	Broj zaključenih laktacija	Trajanje laktacije (dani)	Ukupna proizvodnja mlijeka (kg)	Mliječna mast (%)	Mliječna mast (kg)	Bjelančevine (%)	Bjelančevine (kg)
ALPSKA KOZA							
1.	727	248	520,57	3,35	15,35	3,06	14,06
2.	710	258	614,96	3,30	17,86	3,03	16,53
3.	563	259	670,85	3,32	19,70	2,98	17,88
4.	425	262	719,78	3,33	20,93	2,98	18,88
5. i više	689	251	614,52	3,34	17,75	2,98	15,89
Prosjek	256	628,14	3,33	18,32	3,01	16,65	
SANSKA KOZA							
1.	139	227	573,94	3,59	17,11	3,00	14,21
2.	86	242	669,03	3,60	19,93	2,98	16,10
3.	57	253	690,21	3,38	19,54	2,94	16,51
4.	53	243	729,77	3,26	19,08	2,80	15,81
5. i više	61	256	763,70	3,34	20,12	2,95	17,26
Prosjek	244	685,33	3,43	19,16	2,93	15,98	

PASMINE OVACA I KOZA U HRVATSKIM UZGOJIMA

Nakladnik:

HRVATSKI SAVEZ UZGAJIVAČA OVACA I KOZA

Ilica 101, 1000 Zagreb, www.ovce-koze.hr

Za nakladnika

Antun Jureša, predsjednik Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza

Tisak: Zebra, Vinkovci

Naklada: 500 primjeraka

Autori:

Zdravko Barać, Danijel Mulc, Tatjana Sinković, Boro Mioč

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 901998.

ISBN 978-953-56869-3-4

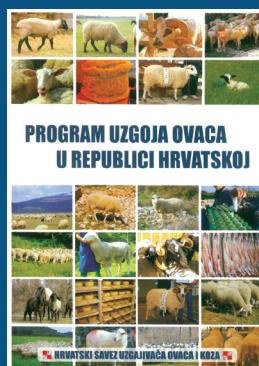

HRVATSKI SAVEZ UZGAJIVAČA OVACA I KOZA

Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza osnovan je u svibnju 2005. godine i od tada djeluje kao središnje predstavničko tijelo hrvatskih uzgajivača ovaca i koza. Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza je samostalna, nestranačka, interesna organizacija, dragovoljno udruženih udruga uzgajivača ovaca i/ili koza, stočarskih udruga koje u svom članstvu imaju uzgajivače ovaca i koza, a koje se udružuju radi zaštite i promicanja zajedničkih gospodarskih interesa i ciljeva. Temeljni cilj Saveza je promicanje, unaprjeđivanje i razvoj ovčarske i kozarske proizvodnje.

Savez provodi niz aktivnosti radi unaprjeđivanja ovčarske i kozarske proizvodnje u Republici Hrvatskoj: provedba uzgojnih programa, edukacija članova organiziranjem stručnih predavanja i savjetovanja na državnoj razini, a u edukativne svrhe izdaje se i stručni časopis «Ovčarsko-kozarski list». Savez je aktivan u promicanju hrvatskog ovčarstva i kozarstva i organiziranjem stočarskih izložbi te promotivnim manifestacijama glavnih ovčarskih i kozarskih proizvoda – dani janjetine/jaretine, izložbe s ocjenjivanjem ovčjih i kozjih sireva i dr. U svim svojim aktivnostima Savez ostvaruje zapaženu suradnju s znanstvenim i stručnim institucijama.

Savez danas okuplja 26 udruga uzgajivača ovaca i koza s područja cijele Republike Hrvatske.

Jedna od važnijih aktivnosti Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza je sudjelovanje u provedbi uzgojnih programa za sve pasmine ovaca i koza u Republici Hrvatskoj, pri čemu se vodi računa o uvođenju najsvremenijih metoda u kontrolu proizvodnih svojstava, testiranje i izračunavanje uzgojnih (genetskih) vrijednosti grla obuhvaćenih uzgojnim radom. Savez u organizaciji i provedbi uzgojno-seleksijskog rada ostvaruje usku suradnju s Hrvatskom poljoprivrednom agencijom.

Temeljni dokumenti Saveza u organizaciji i provedbi uzgojno-seleksijskog rada su «Program uzgoja ovaca u RH», iz 2011. godine te «Program uzgoja koza u RH» iz 2012. godine. Programi su usklađeni s najnovijim znanstvenim, tehnološkim i stručnim spoznajama te prilagođeni postojećoj situaciji u hrvatskom i europskom ovčarstvu i kozarstvu. Prihvaćanjem ovih programa od strane skupštine Saveza i službeno su potvrđene određene promjene u odnosu na prethodne programe, poput svrstavanja određenih pasmina u uzgojne programe, a metode kontrole proizvodnosti navedene u programima su u potpunosti usklađene sa standardima Međunarodnog komiteta za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja (ICAR - International Committee for Animal Production).

U ovim uzgojnim programima navedeni su uzgojni ciljevi te mjere, postupci i metode za njihovo provođenje. Njihova osnovna svrha je provedba organiziranog i osmišljenog uzgojno seleksijskog rada, a s ciljem ne samo seleksijskog nego i gospodarskog napretka hrvatskog ovčarstva i kozarstva.

